

РОЗВИТОК М'ЯКИХ НАВИЧОК ПРИ НАВЧАННІ ШКОЛЯРІВ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ

Матюха Г.В.

кандидат педагогічних наук, доцент

Соколова А.С.

студентка магістратури

Мелітопольський державний педагогічний університет

ім. Богдана Хмельницького

Ключові слова: м'які навички, інтерактивні методи, групова робота

Keywords: soft skills, interactive methods, group work

Зміни на сучасному ринку праці накладають відбиток і на систему освіти. Все більш важливими стають не вузькопрофільні знання, а універсальні м'які навички (від англ. *soft skills*), опанувавши якими людина отримує можливість отримати роботу практично в будь-якої корпорації, що працює за сучасними законами. Щороку публікуються списки зникаючих професій, в які входять представники ручної, конвеєрної праці, такі як сортувальники пошти, касири, офісні клерки та інші [5]. У подібній ситуації в зоні ризику опиняються ті учні, які навчаються за старими системам, орієнтованими на точкові знання. Саме тому підхід до навчання потребує великих змін.

На протязі вже більше 10 років в контексті освіти використовується словосполучення «інтерактивні методи» – набір інструментів, за допомогою яких в освітньому процесі серйозно змінюються акценти. Якщо раніше головним був учитель, то тепер все більше уваги приділяється потребам, ін-

тересам і запитам учнів. Одними з піонерів у вивченні інтерактивних методів в Україні є О. Пометун і О. Пироженко. Вчені класифікують інтерактивні методи і виділяють: технології кооперативного навчання, колективно групового навчання, ситуативного моделювання та обробки дискусійних питань [3]. Використання методів кожної з чотирьох груп дозволяє розвинути м'які навички, не відволікають від вивчення конкретного предмета, в нашому випадку – англійської мови.

При кооперативному навчанні клас учнів поділяється на невеликі групи по 2-3 школяра в кожній, перед якими ставляться конкретні завдання. Однією з вправ для подібного поділу є «Дебати», які можуть проводитися в абсолютно різних форматах. Головним правилом дебатів є опанування, одна команда захищає власну точку зору, інша намагається її спростувати, при цьому, кожен учасник кожної команди висловлюється по черзі. Формат

40-45-хвилинного уроку дозволяє організувати дебати за участю декількох команд. Перевага дебатів з лінгвістичної точки зору в тому, що вони сприяють формуванню в учнів мовленнєвих комунікативних вмій аудіювання, говоріння, читання та письма [1]. Крім того, дебати розвивають уміння роботи в команді, стратегічні вміння презентації своїх ідей і критичного мислення – важливі м'які навички, які оцінить будь-який майбутній роботодавець.

У колективно-групового навчання акцент зміщується з маленької проблеми на велику. При цьому весь клас або колектив учнів працює над одним завданням, для вирішення якого необхідно задіяти велику кількість ресурсів. Подібний вид діяльності є імітацією роботи будь-якої великої організації, ефективність якої залежить від злагодженості дій всіх її підрозділів, що знову готує учнів до життя за стінами школи. Прикладом подібного завдання може бути підготовка газети/журналу англійською мовою про актуальні події в житті міста/країни.

Для маленької групи з 3-4 учнів ця задача може виявитися складною і, в результаті, нездійсненою. У великій групі такої проблеми не буде. Спільними зусиллями розробляється план дій, кожен отримує своє завдання, і крок за кроком учні приходять до досягнення спільної мети. При цьому все спілкування відбувається англійською мовою. Вона засвоюється краще завдяки тому, що процеси, які відбуваються при її вивченні є невідривними від реальності.

Під технологіями ситуативного моделювання маються на увазі рольові та симуляційні ігри (імітаційні ігри, які відтворюють будь-які явища навколишньої дійсності: учасники симуляційної гри реагують на конкретну ситуацію в рамках завдання, чітко виконуючи інструкцію, яку вчитель надає покровою) [4].

Отже, під час симуляційної гри учні приміряють на себе незвичайні для них, проте реальні ролі і образи. Це сприяє по-перше, розвитку широти мислення, по-друге, розвитку іншомовних мовленнєвих здібностей учнів: для розповіді про свої дії та емоції використовуються нові англійські слова. Однією з головних проблем при викладанні будь-якого предмета є те, що учень не бачить зв'язку між навчальним матеріалом і тим, як його можна застосувати в реальному житті. Симуляційні та рольові ігри допомагають вирішити цю проблему завдяки створенню на уроках ситуацій дійсності, які спонукають до роздумів [6]. Найчастіше ці ігри викликають дуже різні емоції у різних учнів, що сприяє живому діалогу зі спробами виразити ці самі емоції. Крім того, велика частина сучасних корпорацій створює клієнтоорієнтовані продукти – різного плану рекламні проспекти. Використання під час уроку англійської мови такої продукції допомагає учням поставити себе на місце іншої людини та інсценувати потенційного працівника і роботодавця, уявити їх почуття. Сформовані таким чином навички і вміння поводитися в

тій чи іншій ситуації буде допомагати учням у майбутньому.

Простим, але від цього не менш ефективним інструментом є техніка обробки дискусійних питань. Усі учні колективно обговорюють рішення великої проблеми, поступово наближаючись до нього маленькими кроками. Учитель задає тему, після чого кожен учень отримує можливість висловити власну думку в форматі відкритого діалогу. Тут не існує неправильних точок зору, і дискусія триває до тих пір, поки кожному є, що сказати. При цьому учнів спонукають фіксувати основні тези обговорення, щоб потім можна було простежити шлях, за яким воно розвивалося. Найчастіше в подібних дискусіях встановлюється часовий ліміт на одного спікера, наприклад, одна хвилина, що накладає додаткову відповідальність на кожного, хто говорить. Така ситуація змушує учнів підбирати слова і продукувати своє висловлювання максимально чітко і наповнювати його смисловим навантаженням.

Незважаючи на велику ефективність усіх вищенаведених методів, їх використання може не принести очікуваних результатів. Про це попереджає Т. Коваль, на думку якої, інтерактивне навчання іноземної мови передбачає раціональне використання всіх можливих навчальних інструментів (методів, прийомів, способів и форм навчання) в комплексі. Метою такого навчання є досягнення певного рівня іншомовної компетентності, а способи її реалізації обираються відповідно до

цілей навчання та вікових та індивідуальних особливостей учнів [2]. Це означає, що при виборі будь-якого інтерактивного методу навчання вчитель повинен чітко розуміти його мету і уявляти очікувані результати, враховувати психологічні характеристики учнів саме цієї групи і передбачати, наскільки емоційно буде сприйнятим ними те чи інше завдання. У разі правильного розрахунку можна сильно підвищити ефективність уроків англійської мови, а в разі неправильного – втратити контакт з аудиторією і погіршити відносини і результати навчання.

ЛИТЕРАТУРА:

1. Гернер М.В. Использование технологии «Дебаты» на уроках английского языка [Електронний ресурс] // Режим доступу: <http://festival.1september.ru/articles/572341/>
2. Коваль Т.І. Інтерактивні технології навчання іноземних мов у вищих навчальних закладах [Електронний ресурс] // Режим доступу до статті: <https://journal.iitta.gov.ua/index.php/itlt/article/viewFile/546/451>
3. Пометун О.І., Пироженко Л.В.. Сучасний урок. Інтерактивні технології навчання. А.С. К., 2004 – 192 с.
4. Симуляції або імітаційні ігри [Електронний ресурс] // Режим доступу до статті: <https://helpiks.org/1-100582.html>.
5. Top 20 disappearing jobs [Електронний ресурс] // Издание Forbes, 2013. – Режим доступу: <https://www.forbes.com/pictures/lmj45ighg/top-20-disappearing-jobs> (дата обращения 16/02/2019).
6. Чекаль Г.С., Палій О.А., Потапенко С.І., Андрійко І.Ф. Методика навчання іноземних мов у загальноосвітніх закладах: Підр. для студентів вищих навчальних закладів. Ніжин., 2010. – 322 с.